

Důvěrnost komunikace mezi advokáty a klienty

Aktuální k 28. únoru 2025

Článek 6 Úmluvy

1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. (...)

3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

- c) obhajovat se (...) za pomoci obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují.

Článek 8 Úmluvy

1. Každý má právo na respektování svého soukromého (...) života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku (...) a zločinnosti, (...) nebo ochrany práv a svobod jiných.

Obecné zásady

K použití článku 6 Úmluvy

„37. (...) jde-li o advokáta, může mít zásah do profesního tajemství dopady na řádný výkon spravedlnosti, a tím i na práva zaručená článkem 6 Úmluvy.“

Niemietz proti Německu

č. 13710/88, rozsudek ze dne 16. prosince 1992

„198. (...) respektování důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem je stejně důležité jak v kontextu čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c), tak čl. 5 odst. 3 a 4 Úmluvy (...). Jakýkoli zásah do privilegovaných materiálů, a tím spíše použití takových materiálů proti obviněnému v řízení (...) by měl být výjimečný, měl by být odůvodněn naléhavou potřebou a vždy bude podroben nepřísnejší kontrole ze strany Soudu.“

Khodorkovskiy proti Rusku

č. 5829/04, rozsudek ze dne 31. května 2011

„629. Pokud jde o prohlídky v advokátní kanceláři a písemnou komunikaci mezi advokátem a jeho klientem (...) zásah do profesního tajemství advokáta (...) může rovněž bránit účinné právní pomoci klientovi, a proto musí být Soudem přezkoumán podle článku 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy, jsou-li dotčeny zájmy klienta (...)“

Khodorkovskiy a Lebedev proti Rusku

č. 11082/06 a 13772/05, rozsudek ze dne 25. července 2013

„85. (...) Právo obviněného komunikovat se svým právním zástupcem mimo doslech třetí osoby je součástí základních požadavků spravedlivého procesu v demokratické společnosti a vyplývá z čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy. Pokud by advokát nebyl schopen se svým klientem hovořit a přijímat od něj důvěrné pokyny bez takového sledování, jeho pomoc by ztratila velkou část své užitečnosti.“

M. proti Nizozemsku

č. 2156/10, rozsudek ze dne 25. července 2017

K použití článku 8 Úmluvy

„49. (...) komunikace osoby s advokátem v rámci právní pomoci spadá do oblasti soukromého života, když účelem takové interakce je umožnit osobě činit informovaná rozhodnutí o svém životě. Informace sdělované advokátovi se nejčastěji týkají intimních a osobních záležitostí nebo citlivých otázek. Z toho vyplývá, že ať už se jedná o pomoc v civilních nebo trestních sporech, nebo o vyhledání obecné právní rady, mohou osoby, které se radí s advokátem, oprávněně očekávat, že jejich komunikace bude soukromá a důvěrná.“

Altay proti Turecku (č. 2)

č. 11236/09, rozsudek ze dne 9. dubna 2019

„90. Pro účely vymezení práva „každého“ na respektování jeho „korespondence“ chrání článek 8 Úmluvy důvěrnost „soukromé komunikace“ (...), ať už je obsah korespondence jakýkoli (...) a v jakékoli formě. To znamená, že to, co článek 8 chrání, je důvěrnost všech výměn, kterých se mohou osoby za účelem komunikace účastnit.“

Michaud proti Francii

č. 12323/11, rozsudek ze dne 6. prosince 2012

Privilegovaná povaha vztahu advokáta a klienta

„96. (...) je zjevně v obecném zájmu, aby každá osoba, která se chce poradit s právním zástupcem, měla možnost tak učinit za podmínek, které podporují úplnou a nerušenou diskusi, a že kvůli tomu je vztah mezi advokátem a klientem v zásadě privilegovaný.“

Saber proti Norsku

č. 459/18, rozsudek ze dne 17. prosince 2020

„131. Soud uznal, že zatímco článek 8 chrání důvěrnost veškeré korespondence mezi osobami, poskytuje „posílenou ochranu“ výměnám mezi advokáty a jejich klienty vzhledem k tomu, že advokáti by nebyli schopni hájit své klienty,

pokud by nemohli zaručit, že jejich výměny zůstanou důvěrné. (...) sledování právní konzultace představuje extrémně vysoký stupeň zásahu do práva osoby na respektování jejího soukromého života a korespondence.“

R. E. proti Spojenému království

č. 62498/11, rozsudek ze dne 27. října 2015

„48. Soud nevidí důvod rozlišovat mezi různými kategoriemi korespondence s advokáty, které se bez ohledu na jejich účel týkají záležitostí soukromé a důvěrné povahy. V zásadě jsou takové dopisy privilegované podle článku 8.“

Campbell proti Spojenému království

č. 13590/88, rozsudek ze dne 25. března 1992

K existenci zásahu

Povinné předávání informací úřadům

„91. Požadovat po advokátech, aby oznamovali úřadům informace, které se týkají jiné osoby a které se jim dostaly do rukou prostřednictvím výměny informací s touto osobou, je třeba považovat za zásah do práva advokátů na respektování jejich korespondence. Představuje rovněž zásah do jejich práva na respektování „soukromého života“, kterýžto pojem nevylučuje činnosti profesní nebo obchodní povahy (...).“

Michaud proti Francii

č. 12323/11, rozsudek ze dne 6. prosince 2012

Odposlechy

„50. (...) telefonní hovory uskutečněné z nebo do obchodních prostor, jako jsou hovory advokátní kanceláře, mohou spadat pod pojmy „soukromý život“ a „korespondence“ ve smyslu čl. 8 odst. 1.

[...]

53. Odposlechy telefonních hovorů představují „zásah orgánu veřejné moci“ ve smyslu čl. 8 odst. 2 do výkonu práva zaručeného stěžovateli podle odstavce 1. Následné použití pořízených nahrávek nemá na toto zjištění žádný vliv.“

Kopp proti Švýcarsku

č. 23224/94, rozsudek ze dne 25. března 1998

Prohlídky prostor

„83. „Domov“ je tedy třeba chápat tak, že zahrnuje také sídlo společnosti provozované soukromou osobou, jakož i sídlo právnické osoby, pobočky a jiné provozovny.“

Lindstrand Partners Advokatbyrå AB proti Švédsku

č. 18700/09, rozsudek ze dne 20. prosince 2016

„43. (...) Prohlídka advokátní kanceláře je považována za zásah do „soukromého života“ a „korespondence“ a potenciálně i domova v širším smyslu implikovaném francouzským textem, který používá výraz „domicile“. (...) prohlídka obchodních prostor společnosti zasahovala do jejího práva na respektování jejího „domova“ (...).

[...]

45. (...) S ohledem na výše citovanou judikaturu rozšiřující pojem „domov“ na provozovnu společnosti, Soud nevidí důvod rozlišovat mezi prvním stěžovatelem, fyzickou osobou, a druhým stěžovatelem, právnickou osobou (...).“

Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH proti Rakousku

č. 74336/01, rozsudek ze dne 16. října 2007

„36. (...) Prohlídka se týkala obytných prostor stěžovatele [advokáta], v nichž měl uložen svůj počítač a některé materiály související s prací. Soud setrvale vykládá pojem „domov“ podle článku 8 odst. 1 tak, že zahrnuje jak domov soukromých osob, tak kanceláře osob sloužících k výkonu povolání (...), došlo proto k zásahu do práva stěžovatele na respektování domova.“

Smirnov proti Rusku

č. 71362/01, rozsudek ze dne 7. června 2007

Písemná korespondence

„36: (...) list papíru přeložený na dvě části, na kterém advokát napsal zprávu a předal ji svým klientům, je třeba považovat za chráněnou korespondenci ve smyslu článku 8 Úmluvy. (...) zadržení poznámek napsaných stěžovatelem a předaných jeho klientům policistou je zásahem do práva na respektování korespondence mezi advokátem a jeho klienty.“

Laurent proti Francii

č. 28798/13, rozsudek ze dne 24. května 2018

Elektronická data a jejich nosiče

„34. (...) pojem „korespondence“ zahrnuje také pevné disky počítačů (...) a elektronická data, počítačové soubory a elektronickou poštu (...) advokátů.

[...]

36. (...) samotná skutečnost, že si úřady ponechaly kopii elektronických dat zabavených v advokátní kanceláři stěžovatelů, představuje zásah do vztahů stěžovatelů s jejich klienty, které jsou chráněny profesním tajemstvím. (...) není nutné, aby byla data dešifrována, přepsána a formálně připsána stěžovatelům, aby došlo k zásahu do jejich práv chráněných článkem 8.“

Kirdök a ostatní proti Turecku

č. 14704/12, rozsudek ze dne 3. prosince 2019

„85. (...) k zabavení nosičů dat [mobilní telefon ve vozidle a notebook v bytě stěžovatele – advokáta] a k jejich následnému zkoumání Soud konstatuje, že tyto úkony představují zásah do práva na respektování „korespondence“. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že se stěžovatel nebo jeho právní zástupce nedovolávali profesního tajemství ihned během prohlídky (...).“

Särgava proti Estonsku

č. 698/19, rozsudek ze dne 16. listopadu 2021

„48. (...) prohlídka stěžovatelova chytrého telefonu a/nebo jeho zrcadlové kopie představovala zásah do stěžovatelova práva na respektování korespondence podle prvního odstavce článku 8 Úmluvy (...).“

Saber proti Norsku

č. 459/18, rozsudek ze dne 17. prosince 2020

„45. (...) vyhledávání a zabavení elektronických dat [z počítače a datových nosičů v rámci prohlídky stěžovatelovi advokátní kanceláře] představovalo zásah do práva stěžovatelů na respektování jejich „korespondence“ ve smyslu článku 8 (...).“

Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH proti Rakousku

č. 74336/01, rozsudek ze dne 16. října 2007

Přípustnost zásahu

„54. (...) Zásah porušuje článek 8, pokud není „v souladu se zákonem“, nesleduje jeden nebo více legitimních cílů uvedených v odstavci 2 a navíc není „nezbytný v demokratické společnosti“ k dosažení těchto cílů.“

Kopp proti Švýcarsku

č. 23224/94, rozsudek ze dne 25. března 1998

„77. (...) ačkoli má advokátní tajemství velký význam jak pro advokáta a jeho klienta, tak pro řádné fungování justice, a ačkoli je jednou ze základních zásad, na nichž je založena organizace justice v demokratické společnosti, není nedotknutelné (...) [tj. nejedná se o absolutní právo].

[...]

79 (...) profesní tajemství advokátů (...) nebrání přepisu výměny informací mezi advokátem a jeho klientem při odposlechu telefonní linky, pokud obsah této výměny informací může vést k domněnce [tzn. důvodnému podezření] o účasti advokáta na trestném činu (...).“

Versini-Campinchi and Crasnianski proti Francii

č. 49176/11, rozsudek ze dne 16. června 2016

Požadavek zákonnosti

„86. (...) opatření musí mít nějaký základ ve vnitrostátním právu, přičemž pojem „zákon“ je třeba chápat v jeho „materiálním“, nikoli „formálním“ smyslu. (...) „zákon“ je platným právním předpisem tak, jak jej vyložily příslušné soudy. Vnitrostátní právo musí být dále slučitelné s požadavky právního státu, dostupné dotčené osobě, která musí být schopna předvídat, jaké pro ni může mít vnitrostátní právo důsledky (...).“

Särgava proti Estonsku

č. 698/19, rozsudek ze dne 16. listopadu 2021

„50. V kontextu prohlídek [advokátních kanceláří] a zabavování [chráněné komunikace] musí vnitrostátní právo poskytovat osobě určitou ochranu proti svévolnému zasahování do práv podle článku 8. Vnitrostátní právo tak musí být dostatečně jasné, aby poskytlo osobám dostatečné informace o okolnostech a podmínkách, za kterých jsou úřady oprávněny uchýlit se k takovým opatřením.“

Saber proti Norsku

č. 459/18, rozsudek ze dne 17. prosince 2020

„50. Soud musí být přesvědčen, že bez ohledu na přijatý systém dohledu existují přiměřené a účinné záruky proti zneužití.“

Klass a ostatní proti Německu

č. 5029/71, rozsudek pléna ze dne 6. září 1978

„42. (...) byť vnitrostátní právo může upravovat prohlídky míst výkonu praxe advokátů, je nezbytné, aby tyto prohlídky doprovázely zvláštní záruky. Stejně tak Úmluva nezakazuje ukládat advokátům určité povinnosti, které se mohou týkat jejich vztahů s klienty. Jde zejména o situaci, kdy jsou nalezeny věrohodné důkazy o účasti advokáta na trestném činu (...) nebo v souvislosti se snahou potírat určité praktiky (...), kdy je nezbytné stanovit pro taková opatření přísný rámec, protože advokáti zaujímají zásadní postavení při výkonu spravedlnosti (...).“

André a ostatní proti Francii

č. 18603/03, rozsudek ze dne 24. července 2008

„95. (...) Soud (...) přihlíží zejména k tomu, zda byla prohlídka založena na příkazu vydaném soudcem a na základě důvodného podezření; zda byl rozsah příkazu přiměřeně omezen a – pokud se jednalo o prohlídku advokátní kanceláře – zda byla prohlídka provedena za přítomnosti nezávislého pozorovatele k zajištění toho, že nebudou zabaveny materiály podléhající profesnímu tajemství.“

Lindstrand Partners Advokatbyrå AB proti Švédsku

č. 18700/09, rozsudek ze dne 20. prosince 2016

K legitimním cílům

„48. Soud uznává, že ustanovení vnitrostátních trestních předpisů (...), která upravují prohlídky advokátních kanceláří [a analogicky to platí i pro jiné druhy zásahů do privilegované komunikace] při zachování profesního tajemství advokátů, sledují legitimní cíle zachování pořádku, předcházení zločinnosti a ochrany práv a svobod jiných.“

Kirdök a ostatní proti Turecku

č. 14704/12, rozsudek ze dne 3. prosince 2019

„93. Jelikož prohlídka kanceláří stěžovatelky byla provedena v rámci daňové kontroly několika společností, má Soud za to, že sloužila legitimnímu cíli, a to hospodářskému blahobytu země.“

Lindstrand Partners Advokatbyrå AB proti Švédsku

č. 18700/09, rozsudek ze dne 20. prosince 2016

Nezbytnost a přiměřenost

„55. (...) Soud setrvale zastává názor, že pojem „nezbytnost“ znamená, že zásah odpovídá naléhavé společenské potřebě a zejména, že je přiměřený sledovanému legitimnímu cíli (...). Smluvní státy mají určitý prostor pro uvážení při posuzování potřeby zásahu [s ohledem na sledovaný legitimní cíl], který však jde ruku v ruce s evropským dohledem zahrnujícím jak právní předpisy, tak rozhodnutí, která je uplatňují (...). Výjimky stanovené v článku 8 odst. 2 je třeba vykládat úzce a jejich potřeba v daném případě musí být přesvědčivě prokázána (...).“

Sommer proti Německu

č. 73607/13, rozsudek ze dne 27. dubna 2017

Komunikace mezi advokátem a klientem zbaveným svobody

„628. Stát může upravit podmínky, za kterých se advokát setkává se svým zadrženým klientem. Zaprvé, „existují neodmyslitelná časová a místní omezení pro setkání mezi zadrženým a jejím advokátem“ (...). Zadruhé, mohou existovat legitimní omezení související s bezpečnostními riziky, která představuje obviněný. Existenci jakéhokoli „bezpečnostního rizika“ lze odvodit z povahy obvinění vznesených proti němu, z kriminálního profilu osoby, jejího chování během řízení atd. Soud tak toleroval určitá omezení týkající se styku advokáta s klientem (...).“

Khodorkovskiy a Lebedev proti Rusku

č. 11082/06 a 13772/05, rozsudek ze dne 25. července 2013

„88. (...) výsada spojená s korespondencí mezi vězni a jejich právními zástupci představuje základní právo osoby a přímo ovlivňuje práva obhajoby. (...) od základního pravidla respektování důvěrnosti advokáta a klienta se lze odchýlit pouze ve výjimečných případech a za podmínky, že jsou na místě odpovídající a dostatečné záruky proti zneužití.“

M. proti Nizozemsku

č. 2156/10, rozsudek ze dne 25. července 2017

„239. „(...) význam práva vězně komunikovat s obhájcem mimo doslech vězeňských orgánů (...). Pokud by totiž advokát nemohl se svým klientem jednat bez takového dohledu a dostávat od něj důvěrné pokyny, jeho pomoc by ztratila velkou část své užitečnosti (...). Není v souladu se zásadami důvěrnosti a profesního tajemství (...), je-li jejich korespondence vystavena běžné kontrole osobami či orgány, které mohou mít přímý zájem na předmětu, který je v ní obsažen.

Čtení pošty vězně pro a od právního zástupce lze umožnit pouze za výjimečných okolností, mají-li orgány rozumný důvod se domnívat, že je toto privilegium zneužíváno tím, že obsah dopisu ohrožuje bezpečnost věznice nebo bezpečnost ostatních nebo jsou jinak trestné povahy. Co lze považovat za „rozumný důvod“, bude záviset na všech okolnostech, ale předpokládá se existence skutečností nebo informací, které by nezávislého pozorovatele přesvědčily, že privilegovaný komunikační kanál je zneužíván (...).“

Piechowicz proti Polsku

č. 20071/07, rozsudek ze dne 17. dubna 2012

„47. (...) vězeňské orgány mohou otevřít dopis od právního zástupce vězni, pokud mají důvod se domnívat, že obsahuje nedovolené přílohy, které běžné prostředky nedokázaly odhalit. Dopis by se však měl pouze otevřít a neměl by se číst. Měly by být poskytnuty vhodné záruky bránící přečtení dopisu, například otevření dopisu v přítomnosti vězně.“

Campbell proti Spojenému království

č. 13590/88, rozsudek ze dne 25. března 1992

Z další judikatury

Předávání informací úřadům

Michaud proti Francii

č. 12323/11, rozsudek ze dne 6. prosince 2012

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal, že uložením povinnosti advokátům informovat o podezření na praní špinavých peněz ze strany jejich klientů nedošlo k porušení práva stěžovatele – advokáta, na respektování soukromého života chráněného článkem 8 Úmluvy. Byť došlo k zásahu do daného práva, Soud při následném posuzování přiměřenosti opatření zohlednil, že advokáti podléhali dané povinnosti, pokud se účastnili jménem klientů finančních nebo majetkových transakcí u určitých výslovně stanovených operací. Povinnost se tak vztahovala na aktivity, které se netýkaly role obhajoby svěřené advokátům a podobaly se aktivitám jiných profesionálů.

Odposlechy

Romanchenko a Kharazishvili proti Gruzii

č. 33067/22 a 37832/22, rozsudek ze dne 18. února 2025

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně shledal porušení práva na respektování soukromého života a korespondence podle článku 8 Úmluvy v případě odposlechů advokátky a jejího manžela při trestním vyšetřování celních deliktů společnosti, kterou advokátka zastupovala. Podle Soudu se soudce, který nařídil odposlechy, řádně nezabýval přiměřeností opatření ve vztahu ke sledovanému cíli v dané věci, když příkaz k odposlechům obsahoval jen formulace obsažené v zákoně, nebylo z něj zřejmé, do jaké míry zkoumal materiály předložené státním zástupcem, protože odůvodnění neodkazovalo na konkrétní skutkové okolnosti věci, neuvádělo ani žádné konkrétní důvody stran okolností či osob, vůči kterým opatření směřovalo, a nebralo nijak v úvahu, že stěžovatelka je advokátka.

Versini-Campinchi and Crasnianski proti Francii

č. 49176/11, rozsudek ze dne 16. června 2016

Senát páté sekce jednomyslně rozhodl, že použitím přepisu telefonního hovoru advokátky a klienta jako důkazu v kárném řízení, nedošlo k porušení stěžovatelčina práva na respektování soukromého života a korespondence podle článku 8 Úmluvy. Zohlednil, že obsah rozhovoru mohl vést k domněnce, že se sama stěžovatelka dopustila trestného činu a vnitrostátní soudy se takto přesvědčily, že přepis telefonního rozhovoru neporušil právo klienta na obhajobu. Soud shledal, že zásah do stěžovatelčina práva nebyl nepřiměřený legitimnímu cíli, v tomto případě předcházení nepokojům, a lze takové opatření považovat za nezbytné v demokratické společnosti.

Klass a ostatní proti Německu

č. 5029/71, rozsudek pléna ze dne 6. září 1978

Soud jednomyslně shledal, že v případě pěti německých právníků napadajících vnitrostátní úpravu, která opravňovala úřady k monitorování jejich telefonní komunikace a korespondence bez povinnosti je o tom informovat, nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy. Zákonodárce zde byl oprávněn posoudit zásah jako nezbytný v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti a předcházení nepokojům a zločinnosti podle odst. 2 článku 8 Úmluvy.

Kopp proti Švýcarsku

č. 23224/94, rozsudek ze dne 25. března 1998

Soud jednomyslně konstatoval, že vnitrostátní právo nenaplnilo požadavek na kvalitu právní úpravy, když nebylo dostatečně předvídatelné, protože nestanovilo jasný rozsah a podmínky výkonu pravomoci úřadů při odposlouchávání telefonních hovorů advokátů, tudíž odposlechem stěžovatele došlo k porušení jeho práva na respektování soukromého života a korespondence podle článku 8 Úmluvy.

„72. (...) telefonní odposlechy a jiné formy zachycování telefonních hovorů představují vážný zásah do soukromého života a korespondence, a proto musí být taková opatření založena na „zákoně“, který je obzvláště přesný. Je nezbytné mít jasná a podrobná pravidla pro tyto případy zejména proto, že technologie, které jsou k dispozici, se stávají stále sofistikovanějšími (...).“

Prohlídka prostor

Advokátní kancelář

Lindstrand Partners Advokatbyrå AB proti Švédsku

č. 18700/09, rozsudek ze dne 20. prosince 2016

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že v případě prohlídky advokátní kanceláře, kterou provedl finanční úřad v průběhu auditu dvou jiných společností v rámci podezření na daňové úniky a při které zabavil datové nosiče, nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy. Podle Soudu prohlídka stěžovatelových kanceláří nebyla nepřiměřená sledovanému legitimnímu cíli, konkrétně hospodářskému blahobytu země. Soud ale shledal porušení článku 13 (právo na účinný prostředek nápravy) Úmluvy ve spojení s článkem 8, protože stěžovatel neměl přístup k žádnému opravnému prostředku pro přezkoumání jeho námitek proti prohlídce.

André a ostatní proti Francii

č. 18603/03, rozsudek ze dne 24. července 2008

„44. (...) kromě toho, že nebyl přítomen soudce, který prohlídku autorizoval, přítomnost předsedy advokátní komory a jeho konkrétní námitky byly nedostatečné k tomu, aby zabránily samotnému nahlédnutí do všech dokumentů v kanceláři, případně jejich zajištění.“

Senát páté sekce Soud jednomyslně shledal porušení čl. 6 odst. 1 a článku 8 Úmluvy v případě prohlídky advokátní kanceláře ze strany daňových úřadů za účelem objevení usvědčujících důkazů proti klientské společnosti stěžovatelů, a při které bylo zabaveno množství dokumentů. Podle Soudu byly prohlídka a zabavení písemností nepřiměřené sledovanému legitimnímu cíli.

Iliya Stefanov proti Bulharsku

č. 65755/01, rozsudek ze dne 22. května 2008

Senát páté sekce Soudu jednomyslně konstatoval porušení článku 8 Úmluvy v případě prohlídky advokátní kanceláře stěžovatele při plnění úkonů trestního řízení pro podezření z vydírání za přítomnosti dvou sousedů a při které byl zabaven počítač a všechny diskety. Prohlídka porušila stěžovatelovu povinnost zachovávat mlčenlivost v rozsahu, který byl vzhledem k okolnostem nepřiměřený. V rozporu s článkem 13 (právo na účinný

„43. (...) přestože prohlídka byla provedena za přítomnosti dvou dosvědčujících svědků, jednalo se o sousedy, kteří nebyli právně způsobilí (...). To lze považovat za problematické, protože kvůli této nedostatečné právní kvalifikaci bylo vysoce nepravděpodobné, že by tito pozorovatelé byli skutečně schopni nezávisle na vyšetřovacím týmu identifikovat, na které materiály se vztahuje právní profesní výsada, což mělo za výsledek, že neposkytli účinnou ochranu proti nadměrnému zásahu policie do profesního tajemství stěžovatele.“

prostředek nápravy) Úmluvy vnitrostátní právo nestanovilo postup, jak napadnout zákonnost prohlídky a zabavení nebo domoci se nápravy.

Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH proti Rakousku

č. 74336/01, rozsudek ze dne 16. října 2007

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně konstatoval, že prohlídka advokátní kanceláře prvního stěžovatele a zabavení elektronických dat při prohlídce konané v rámci trestního řízení nebylo doprovázeno dostatečnými zárukami proti zneužití a došlo proto k porušení práva na respektování korespondence podle článku 8 Úmluvy. Čtyřmi hlasy proti třem Soud shledal porušení tohoto práva ve vztahu k druhé stěžovatelce, holdingové společnosti, jejímž je první stěžovatel vlastníkem a generálním manažerem.

Tamosius proti Spojenému království

č. 62002/00, rozhodnutí ze dne 19. září 2002

Senát první sekce v případě prohlídky advokátní kanceláře a zabavení materiálů v souvislosti s vyšetřováním daňových podvodů, kterých se měli dopustit někteří klienti kanceláře, jednomyslně prohlásil stížnost za nepřijatelnou z důvodu zjevné neopodstatněnosti. Podle Soudu prohlídka nebyla provedena způsobem, který by byl nepřiměřený sledovanému legitimnímu cíli, konkrétně předcházení nepokojům a zločinnosti, stejně jako ochrany hospodářského blahobytu země. Současné existovaly adekvátní procesní záruky.

Niemitz proti Německu

č. 13710/88, rozsudek ze dne 16. prosince 1992

Senát Soudu jednomyslně rozhodl o porušení článku 8 Úmluvy v případě prohlídky advokátní kanceláře v rámci trestního řízení pro urážku vůči třetí osobě, jelikož zásah nebyl přiměřený sledovanému legitimnímu cíli, konkrétně prevenci kriminality a ochraně práv druhých, a nelze ho považovat za nezbytný v demokratické společnosti. Navíc s ohledem na materiály, které byly skutečně během prohlídky kontrolovány, podle Soudu prohlídka zasáhla advokátovu povinnost mlčenlivosti v rozsahu, který se vzhledem k okolnostem jevil jako nepřiměřený.

V místě bydliště

Reznik proti Ukrajině

č. 31175/14, rozsudek ze dne 23. ledna 2025

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal, že v případě prohlídky bytu advokáta a zabavení písemných listin, flashdisku a harddisku, došlo k porušení článků 8 a 13 Úmluvy. Sám advokát totiž nebyl podezřelý z trestné činnosti, pouze jeho klient. Podle Soudu vnitrostátní právo postrádalo účinné záruky k ochraně advokátní důvěrnosti, jednak co do vypořádání se s námitkami vznesenými v průběhu prohlídky, jednak stran postupu při zkoumání elektronických nosičů dat. Tím spíše, že příkaz k prohlídce byl velmi vágní. Současně stěžovatel neměl k dispozici účinný prostředek nápravy mimo jiné i kvůli tomu, že nebyl účastníkem trestního řízení.

Smirnov proti Rusku

č. 71362/01, rozsudek ze dne 7. června 2007

Senát první sekce Soudu jednomyslně shledal, že v případě prohlídky advokátova bytu a zabavení četných dokumentů a centrální jednotky jeho počítače, došlo k porušení článku 8 Úmluvy. Jelikož podezřelým z trestné činnosti nebyl advokát sám, ale jeho klienti, nebyla podle Soudu prohlídka provedena s potřebnými zárukami a vymezením, jaké materiály mohou být zabaveny. Prohlídka zasáhla do důvěrnosti komunikace způsobem, který byl nepřiměřený jakémukoliv ze sledovaných cílů.

Petri Sallinen a ostatní proti Finsku

č. 50882/99, rozsudek ze dne 27. září 2005

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně konstatoval porušení článku 8 Úmluvy v případě, kdy policie provedla domovní prohlídku v bydlíšti advokáta a zabavila určité materiály, přičemž si ponechala kopii jednoho z pevných disků, který obsahoval osobní informace několika klientů. Podle Soudu neposkytovalo vnitrostátní právo řádné záruky a zásah tak nesplňoval požadavek být „v souladu se zákonem“ ve smyslu článku 8 odst. 2 Úmluvy.

„92. (...) opatření v podobě prohlídky a zabavení byla v tomto případě provedena bez řádných právních záruk. (...) i kdyby bylo možné říci, že existuje obecný právní základ (...), neexistence platných předpisů, které by s náležitou mírou přesnosti specifikovaly okolnosti, za nichž mohou být privilegované materiály podrobeny prohlídce a zajištěny, zbavila stěžovatele minimálního stupně ochrany, na který mají podle právního státu v demokratické společnosti nárok (...).“

Písemná korespondence

Laurent proti Francii

č. 28798/13, rozsudek ze dne 24. května 2018

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že zadržením vzkazu, který advokát předal klientovi na přeloženém papíru v prostorách soudu, velitelem policejní eskorty došlo k porušení stěžovatelova práva na ochranu soukromého života a korespondence ve smyslu článku 8 Úmluvy. Soud zadržení nepovažoval za nezbytné v demokratické společnosti, jelikož předání neproběhlo utajeně a neexistovalo důvodné podezření na nezákonnou činnost, opatření proto neodpovídalo naléhavé společenské potřebě.

Nakládání s elektronickými zařízeními

Nezirić proti Bosně a Hercegovině

č. 4088/21, rozsudek ze dne 5. listopadu 2024

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně shledal porušení článku 8 Úmluvy, protože vnitrostátní právo neposkytovalo dostatečné záruky chránící privilegovanou komunikaci získanou na základě zajištění a zkoumání obsahu mobilního telefonu stěžovatele – advokáta podezřelého z trestné činnosti. Přítomnost zástupce advokátní komory v místě prohlídky a při zajištění postrádala praktický účinek, když zkopírování a přenesení obsahu telefonu na DVD provedly úřady později. Zároveň vnitrostátní právo neupravovalo povinnost provést cílené vyhledávání a záruky stran třídění dat a zabránění ohrožení komunikace, na kterou se vztahovala důvěrnost, včetně soudní kontroly.

Bersheda a Rybolovlev proti Monaku

č. 36559/19 a 36570/19, rozsudek ze dne 6. června 2024

Senát páté sekce Soudu shledal porušení článku 8 Úmluvy kvůli rozsáhlému a necílenému obnovení dat úřady z mobilního telefonu stěžovatelky – advokátky včetně těch, které už v minulosti smazala, byť se vyšetřování týkalo jen obvinění z narušení soukromí. Současně neexistovaly záruky, které by zajistily náležité respektování postavení a profesní výsady stěžovatelky jako advokátky.

Pietrzak a Bychawska-Siniarska a ostatní proti Polsku

č. 72038/17 a 25237/18, rozsudek ze dne 28. května 2024

Senát první sekce Soudu jednomyslně shledal porušení práva stěžovatelů (advokát a čtyři zaměstnanci nevládní organizace) na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy kvůli podobě právní úpravy týkající se utajovaného sledování, zpracování a dalšího nakládání s komunikačními údaji osob, včetně přístupu k nim. Ta neposkytovala ochranu před možnou svévolí a zneužitím úřady, přičemž Soud zohlednil nedostatečné vymezení rozsahu dohledu, nejasnost celkové doby trvání dohledu, nedostatečná pravidla pro zdůvodnění dohledu a také nedostatečné záruky k ochraně privilegované komunikace.

Särgava proti Estonsku

č. 698/19, rozsudek ze dne 16. listopadu 2021

Senát třetí sekce Soudu konstatoval čtyřmi hlasy proti třem porušení čl. 8 odst. 2 Úmluvy v případě zabavení advokátova notebooku a mobilního telefonu z místa bydliště a vozu v rámci trestního řízení, jelikož vnitrostátní právo neobsahovalo procesní mechanismy ani záruky, které by řešily prohlížení elektronických datových nosičů a předcházely kompromitování komunikace mezi advokátem a klientem. Podle Soudu nebyl naplněn požadavek, že zásah musí být „v souladu s právem“ ve smyslu článku 8 odst. 2 Úmluvy.

„99. Zatímco otázka třídění a oddělování privilegovaných a neprivilegovaných dokumentů je rozhodně důležitá v souvislosti s tištěnými písemnostmi, ještě důležitější se stává v situaci, kdy je privilegovaný obsah součástí větších balíčků digitálně uložených dat. V takové situaci, i když je dotýčný advokát nebo jeho zástupce přítomen na místě prohlídky, může být obtížné během prohlídky rychle rozlišit, na které přesně elektronické soubory se vztahuje advokátní tajemství a na které nikoli.

100. Otázka, jak provést dostatečně cílené třídění, je stejně tak relevantní (...) nosiče dat jsou místo toho zabaveny celé a/nebo je pořízena zrcadlová kopie jejich obsahu. (...) Soud je připraven přijmout argument vlády, že zhotovení zrcadlové kopie lze považovat za procesní záruku proti případné manipulaci s obsahem těchto nosičů dat (...). Takový postup by navíc umožnil orgánům relativně rychle vrátit zabavené nosiče dat jejich vlastníkům a (...) – zabránit tomu, aby jejich práce byla nepřiměřeně omezována déle, než je nezbytně nutné.

101. (...) povinnost advokáta podle vnitrostátního práva (...) oddělovat nosiče dat používané při poskytování právních služeb a povinnost používat jasně označené katalogové struktury pro spisy klientů (...) by významně přispěly k provedení třídění.

102. (...) je rovněž důležité zabránit neoprávněnému a nezaznamenanému přístupu k nosičům dat a/nebo zpracování dat od okamžiku jejich zabavení až do jejich vrácení nebo řádného zničení.“

Saber proti Norsku

č. 459/18, rozsudek ze dne 17. prosince 2020

Senát páté sekce Soudu konstatoval šesti hlasy proti jednomu porušení práva na ochranu korespondence ve smyslu článku 8 Úmluvy. Podle Soudu chyběla jasná právní úprava postupu orgánů činných v trestním řízení v případech zadržení a filtrace komunikace mezi stěžovatelem – obviněným a jeho obhájcem obsažené v mobilním telefonu a také procesní záruky k ochraně důvěrnosti jejich komunikace.

Sérvulo & Associados - Sociedade de Advogados, RL, a ostatní proti Portugalsku

č. 27013/10, rozsudek ze dne 3. září 2015

Senát první sekce Soudu rozhodl šesti hlasy proti jednomu, že prohlídkou informačních systémů advokátní kanceláře, zabavením elektronických souborů a pošty při vyšetřování podezření ze závažné trestné činnosti nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy. Soud zejména zohlednil existenci adekvátních a dostatečných procesních záruk, které předešly možnému zneužití použití klíčových slov při vyhledávání a zabavení souborů, především kontrolu ze strany soudce a možnost podat stížnost.

Robathin proti Rakousku

č. 30457/06, rozsudek ze dne 3. července 2012

Senát první sekce Soudu pěti hlasy proti dvěma rozhodl, že zajištěním elektronických dat, která nijak nesouvisela s vyšetřovanou trestnou činností, v advokátní kanceláři stěžovatele došlo k porušení článku 8 Úmluvy, když dané opatření nebylo nezbytné v demokratické společnosti. Soud vzal v úvahu, že soudní příkaz opravňoval obecně a neomezeným způsobem k vyhledání a zajištění dokumentů, počítačů a disků apod., tento nedostatek nebyl kompenzován dostatečnými procesními zárukami k ochraně stěžovatele před zneužitím a libovůlí, a zároveň způsob provedení následné soudní kontroly neumožnil Soudu posoudit, zda prohlídka veškerých dat stěžovatele byla přiměřená.

Bankovní transakce

Sommer proti Německu

č. 73607/13, rozsudek ze dne 27. dubna 2017

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal porušení práva stěžovatele – advokáta na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy kvůli shromažďování, uchovávání a sdílení údajů státním zastupitelstvím o uskutečněných bankovních transakcích stěžovatele při vyšetřování, zda odměna z účtu klientovi snoubenky nepocházela z výnosů z trestné činnosti. Soud zohlednil široký rozsah žádosti státního zástupce o informace, jejich následné uchovávání a zpřístupnění ve spise, jakož i nedostatečné procesní záruky proti svévoli, mimo jiné i neúčinnost soudní kontroly, která byla podmíněna tím, že se dotyčný nějakým způsobem vůbec dozví o tom, že byl podroben sledování.

Brito Ferrinho Bexiga Villa-Nova proti Portugalsku

č. 69436/10, rozsudek ze dne 1. prosince 2015

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně rozhodl o porušení práva stěžovatelky – advokátky na respektování soukromého života ve smyslu čl. 8 Úmluvy v souvislosti s nahlížením do stěžovatelčiných bankovních výpisů v rámci trestního řízení vedeného pro podezření z daňové trestné činnosti. Soud vzal v úvahu nedostatek procesních záruk absenci efektivní soudní kontroly, kvůli čemuž se vnitrostátním orgánům nepodařilo dosáhnout spravedlivé rovnováhy mezi obecným zájmem a zájmem na ochraně práv stěžovatelky.

Existence účinného prostředku nápravy

Pruteanu proti Rumunsku

č. 30181/05, rozsudek ze dne 3. března 2015

Senát druhé sekce Soudu rozhodl jednomyslně o porušení práva stěžovatele, advokáta, na respektování soukromého života a korespondence podle článku 8 Úmluvy, protože neměl k dispozici prostředek nápravy, aby mohl svým jménem namítat nezákonnost či nepřiměřenost zásahu do svých práv, ke kterému došlo pořízením záznamu odposlechů telefonické komunikace mezi ním a jeho klientkou, jejíž telefon byl odposloucháván, a jejich následným použitím v trestním řízení proti třetím osobám. Žaloba na náhradu újmy jako kompenzační prostředek takovým prostředkem nebyla, když nevedla k příkazu ke zničení nahrávek a nelze tak hovořit o účinné kontrole.

K omezení sdělování utajovaných informací obhájci

M. proti Nizozemsku

č. 2156/10, rozsudek ze dne 25. července 2017

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně shledal porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy, neboť spravedlivost trestního řízení proti stěžovateli – bývalému zaměstnanci zpravodajské služby – byla narušena tím, že se nemohl v plném rozsahu poradit se svým obhájcem, vůči kterému musel zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích.

Odmítnutí advokáta vypovídat v řízení vedeném proti klientovi

Klaus Müller proti Francii

č. 24173/18, rozsudek ze dne 19. listopadu 2020

Senát páté sekce Soud rozhodl šesti hlasy proti jednomu o neporušení článku 8 Úmluvy v souvislosti s uložením pokuty stěžovateli – advokátovi soudy za to, že odmítl vypovídat v trestním řízení vedeném proti společností, kterým poskytoval právní poradenství, byť aktuální jednatelé těchto společností ho zprostil mlčenlivosti. Soud zohlednil zejména důvody, které vedly trestní soudy k uložení pokuty a podrobné zdůvodnění jejich rozhodnutí včetně vysvětlení jejich názoru na výklad rozsahu důvěrnosti komunikace mezi advokátem a jeho klienty.

Komunikace mezi advokátem s klientem zbaveným svobody

Kontrola písemnosti

Adamčo proti Slovensku (č. 2)

č. 55792/20, rozsudek ze dne 12. prosince 2024

Senát první sekce Soudu jednomyslně shledal porušení článku 8 Úmluvy kvůli prohlídkám písemností stěžovatele – vězně před a po setkání s jeho advokáty. Soud uvedl, že na základě pokynu ředitele věznice docházelo nejen ke kontrolám, zda korespondence neobsahuje zakázané předměty, ale i nedovolené informace, aniž by bylo rozumné podezření z protiprávní činnosti či zneužívání privilegované komunikace. Nadto schůzky probíhaly v místnosti s kamerou, stěžovatele oddělovaly od advokátů mříže, své záležitosti s nimi řešil řadu let, vězeňské orgány u něj nikdy

nenalezly zakázané předměty. Navíc kontroly probíhaly zároveň s osobními prohlídkami, stěžovatel tak nemohl zajistit, aby nebyl čten obsah písemností. Soud proto opatření nepovažoval za nezbytné v demokratické společnosti.

Namazli proti Ázerbájdžánu

č. 8826/20, rozsudek ze dne 20. června 2024

Senát první sekce Soudu jednomyslně konstatoval porušení práv na respektování soukromého života a korespondence podle článku 8 Úmluvy kvůli kontrole písemností stěžovatele – advokáta ze strany vězeňských orgánů před a po návštěvě klienta ve věznici, protože vnitrostátní právo neobsahovalo jasný a podrobný rámec ani záruky proti možnému zneužití nebo svévoli, resp. nijak nezohledňovalo zvláštní postavení advokátů. Personál věznice tak mohl v praxi uplatňovat neomezené uvážení při kontrole písemností advokáta, ba neměl ani povinnost opatření zdůvodnit.

Sledování a nahrávání schůzek

Canavci a ostatní proti Turecku

č. 24074/19 a další, rozsudek ze dne 14. listopadu 2023

Senát druhé sekce Soudu jednomyslně shledal porušení práva na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy kvůli sledování a nahrávání schůzek vězňů s jejich advokáty, včetně využití technických zařízení, jelikož správné uvážení náležející státním zástupcům při rozhodování o omezení komunikace stěžovatelů s jejich advokáty nebylo ničím podmíněno, rozsah pravomoci a způsob jejího výkonu nebyl vymezen a neexistovaly žádné konkrétní záruky. Na daný závěr nemělo vliv, že opatření byla uplatňována po omezenou dobu a během výjimečného stavu.

Altay proti Turecku (č. 2)

č. 11236/09, rozsudek ze dne 9. dubna 2019

Senát druhé sekce Soudu jednomyslně shledal porušení práva na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy a práva na spravedlivý proces zakotveného v čl. 6 odst. 1 Úmluvy kvůli přítomnosti příslušníka vězeňské služby při konzultacích stěžovatele s jeho právní zástupkyní na základě rozhodnutí soudu, které ale bylo vydáno, aniž se stěžovatel mohl vyjádřit k návrhu vězeňských orgánů na tak závažné omezení svého soukromí a aniž by se konalo jednání.

R. E. proti Spojenému království

č. 62498/11, rozsudek ze dne 27. října 2015

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že právní úprava prostorových odposlechů konzultací obhájce s klientem neposkytovala dostatečné záruky proti svévoli, čímž došlo k porušení práva na respektování soukromého života ve smyslu článku 8 Úmluvy. Naopak právní úpravu odposlechů konzultací mezi zadrženými osobami označených za zranitelné a tzv. vhodnými dospělými osobami Soud shledal za souladnou s požadavky článku 8 Úmluvy.

„§ 131 Projednávaný případ se týká sledování právních konzultací probíhajících na policejní služebně, které Soud považuje za obdobné odposlechu telefonního hovoru mezi advokátem a klientem. (...)“

S. proti Švýcarsku

č. 12629/87 a 13965/88, rozsudek ze dne 28. listopadu 1991

Senát Soudu jednomyslně rozhodl, že omezením komunikace mezi obviněným ve vazbě a jeho obhájcem došlo k porušení článku 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy. Přestože právo osoby obviněné z trestného činu komunikovat s obhájcem mimo doslech jiných osob není Úmluvou přímo garantováno, jedná se o jeden ze základních požadavků na spravedlivý proces v demokratické společnosti. Podle Soudu na spolupráci několika obhájců za účelem koordinace strategie obhajoby není nic mimořádného a vágní indicie poukazující na možné riziko koluze ještě neodůvodňovalo přijetí omezujícího opatření ani jeho délku, která v dané věci činila více než sedmi měsíců.

Brennan proti Spojenému království

č. 39846/98, rozsudek ze dne 16. října 2001

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně shledal, že přítomnost policisty na doslech konzultaci obviněného s obhájcem vedla k porušení čl. 6 odst. 3 písm. c) ve spojení s čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Podle Soudu sice opatření sledovalo zabránění možnému předání informací podezřelým, kteří byli stále na svobodě, ale v dané věci neexistovalo žádné podezření, že by advokát na předání spolupracoval. Přítomnost policisty tak stěžovateli bránila v upřímném rozhovoru s obhájcem ve chvíli, která byla nadále relevantní pro jeho proces a mohla nenávratně poškodit jeho obhajobu.

Videokonference

Sakhnovskiy proti Rusku

č. 21272/03, rozsudek ze dne 2. listopadu 2010

Velký senát Soudu jednomyslně shledal, že došlo k porušení čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy v souvislosti s účastí stěžovatele na soudním jednání prostřednictvím videokonferenčního zařízení provozovaného úřady kvůli pochybnostem, zda toto zařízení poskytovalo dostatečné soukromí, aby bylo možné považovat právní pomoc za účinnou. Podle Soudu musí být také zajištěna účinná a důvěrná komunikace s jeho advokátem.

Kontroly ze strany disciplinárních a dalších orgánů

Tuheiaa proti Francii

č. 25038/13, rozhodnutí ze dne 28. srpna 2018

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl o zjevné neopodstatněnosti stížnosti, když z pohledu práv zakotvených v článku 8 a čl. 6 odst. 1 Úmluvy neshledal problém, pokud zástupce advokátní komory v souvislosti s kárným řízením navštívil v nepřítomnosti advokáta jeho kancelář za účelem ověření skutkových okolností a nahlédnutí do účetní a administrativní evidence. Soud přihlédl k úloze profesních orgánů při zajišťování dodržování standardů profesionálního chování a ochrany klientů.

Janssen Cilag S.A.S. proti Francii

č. 33931/12, rozhodnutí ze dne 21. března 2017

Výbor páté sekce Soudu odmítl jednomyslně stížnost na porušení práva na soukromý život podle článku 8 Úmluvy v souvislosti se zabavením důvěrných písemností obsahujících také komunikaci mezi advokátem a klientem v rámci místního šetření úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v obchodních prostorách stěžovatelky. Podle Soudu zásah nebyl nepřiměřený, přičemž zohlednil že se šetření u stěžovatelky zúčastnilo několik jejích advokátů, kteří se mohli

seznámit se zajištěnými dokumenty, vyjádřit se a v rámci následného přezkumu vnitrostátní soud posoudil přiměřenost opatření a povolil navrácení části dokumentů.

K ochraně komunikace s odborníky, kteří nejsou členy advokátní komory

Kruglov a ostatní proti Rusku

č. 11264/04 a další, rozsudek ze dne 4. února 2020

Senát třetí sekce Soudu uvedl k ochraně profesního tajemství právníků, kteří v souladu s vnitrostátním právem poskytovali poradenství a zastupovali před soudy, byť nebyli členy advokátní komory, že by bylo neslučitelné s právním státem a potažmo v rozporu s článkem 8 Úmluvy ponechat bez jakýchkoli zvláštních záruk vztahy mezi klienty a těmito právníky, kteří s malými omezeními vykonávají obdobnou profesní činnost a často nezávisle.

D. L. proti Bulharsku

č. 7472/14, rozsudek ze dne 19. května 2016

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal porušení práva na respektování soukromého života a korespondence podle článku 8 Úmluvy, protože pracovníci výchovného zařízení pro nezletilé běžně kontrolovali veškerou korespondenci chovanců a telefonické hovory se také odehrávaly pod jejich dohledem, což nelze považovat za nezbytné v demokratické společnosti. Soud podotkl, že předpisy nerozlišovaly mezi kategoriemi osob, se kterými mohli nezletilí komunikovat, byť komunikace s advokáty podléhá důvěrnosti; uvedené lze pak vztáhnout i na případnou komunikaci s nevládními organizacemi na ochranu práv dětí.

Vyhledávání další judikatury na mezisoudy.cz pod hesly: respektování korespondence/tajemství listovní a jiných záznamů a zpráv; respektování soukromého života; tajné sledování; prohlídky a šetření; domovní prohlídky; korespondence; obhajovat se za pomoci obhájce; právní pomoc

Další prameny mezinárodního práva

Rada Evropy

- [Factsheet](#) Evropského soudu pro lidská práva z června 2024
- [Klíčové téma](#): Práva advokátů v judikatuře Soudu z února 2024
- Doporučení Konference mezinárodních neziskových organizací Rady Evropy ze dne 27. ledna 2017, CONF/PLE(2017)REC1
- Rezoluce a Doporučení Parlamentního shromáždění Rady Evropy ze dne 28. ledna 2016, Rec 2085 (2016)
(Strengthening the protection and role of human rights defenders in Council of Europe Member States)
- Doporučení Výboru ministrů Rec (2000)21 ze dne 25. října 2000 ke svobodě výkonu profese advokáta

Evropská unie

- [Listina základních práv EU](#) (čl. 7, čl. 41, čl. 47 a čl. 48)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem (body 44, 45, 47, čl. 7 odst. 3, čl. 10 odst. 2)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. 10. 2013 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody (bod 33, čl. 2 a 4)
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 26. září 2024, věc C-432/23 (daně, právní konzultace poskytovaná advokátem ve věcech práva obchodních společností, uložení povinnosti advokátovi sdělit informace, profesní mlčenlivost)
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 8. prosince 2022, věc C-694/20 (daně, zproštění oznamovací povinnosti advokáta – zprostředkovatele, profesní mlčenlivost advokáta)
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 14. září 2010, věc C-550/07 P, (hospodářská soutěž, právo na obhajobu, ochrana důvěrnosti komunikace, zaměstnanecký poměr mezi advokátem a podnikem, korespondence formou elektronické pošty)
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 26. června 2007, věc C-305/05, (potírání praní peněz, povinnost advokátů informovat příslušné orgány o každé skutečnosti, která by mohla nasvědčovat praní peněz – Právo na spravedlivý proces – Profesní tajemství a nezávislost advokátů)

Organizace spojených národů

- Všeobecná deklarace lidských práv (čl. 10, čl. 12)
- [Mezinárodní pakt o občanských a politických právech](#) (čl. 14 odst. 3 písm. d), čl. 17)
- Základní principy úlohy advokátů, 8. kongres OSN o prevenci trestné činnosti a zacházení s pachateli
(Basic Principles on the Role of Lawyers)

Česká právní úprava a praxe

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (čl. 7 odst. 1, čl. 10 odst. 2, čl. 12 odst. 2 a 3, čl. 13, čl. 37 odst. 1 a 2 a čl. 40 odst. 3 a 4)
- Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii (§ 21)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (§ 368 odst. 3)
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád (§ 2 odst. 4 a 13, § 33, § 69 odst. 4, § 76b, § 78 odst. 2, § 85b, § 88 odst. 1, § 88a, § 158d odst. 1)
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád (§ 255)
- Nález Ústavního soudu ze dne 21. listopadu 2023, sp. zn. [IV. ÚS 662/23](#) (předvolání advokátky jako svědkyně v trestním řízení, odmítnutí vypovídat, uložení pořádkové pokuty soudem)
- Nález Ústavního soudu ze dne 5. března 2021, sp. zn. [II. ÚS 2007/20](#) (domovní prohlídka u advokáta, zajištění elektroniky, neseznámení se s obsahem kopií nosičů dat soudem, použití klíčových slov k vyhledávání, znalec, upřesnění závěrů z nálezů sp. zn. III. ÚS 702/17)
- Nález Ústavního soudu ze dne 14. října 2020, sp. zn. [II. ÚS 4071/19](#) (právo advokáta na obhajobu, povinnost mlčenlivosti, ochrana oprávněných zájmů klienta)
- Nález Ústavního soudu ze dne 11. června 2019, sp. zn. [II. ÚS 3533/18](#) (prohlídka prostor a vozidla advokátní kanceláře, zajištění listin a dat z PC a serveru, žádost o právní pomoc, předání listin do zahraničí, postup podle trestních nikoli civilních předpisů)
- Nález Ústavního soudu ze dne 22. října 2019, sp. zn. [III. ÚS 702/17](#) (přibrání znalce za účelem selekce velkého množství dat za pomoci klíčových slov; seznamování se se zajištěnými listinami mimo veřejné zasedání)
- Nález Ústavního soudu ze dne 3. ledna 2017, sp. zn. [III. ÚS 2847/14](#) (odposlechy ve výslechové místnosti věznice, souhlas klienta, zájmy advokáta rozporné s klientovými, nebo se klientových zájmů netýkajících)
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. října 2015, sp. zn. [I. ÚS 2878/14](#) (prohlídka nebytových prostor sloužících k úschově datových serverů, zabavení pevných disků s daty advokátní kanceláře, pořízení kopií disků, nahrazení souhlasu zástupce ČAK v trestním řízení)
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 20. října 2015, sp. zn. [II. ÚS 3907/14](#) (elektronická selekce zájmových dat, seznam klíčových slov jako pomocné vodítko)
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. listopadu 2014, sp. zn. [I. ÚS 1638/14](#) (prostorové odposlechy, ochrana kontaktů mezi advokátem a klientem není absolutní)
- Nález Ústavního soudu ze dne 10. září 2014, sp. zn. [I. ÚS 3859/13](#) (oprávnění soudního exekutora požadovat informace od advokáta; advokátní mlčenlivost)
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. března 2014, sp. zn. [III. ÚS 3988/13](#) (prohlídka kanceláří advokáta, podezření ze zapojení do trestné činnosti, možné využívání prostor kanceláře ke krytí trestné činnosti)
- Nález Ústavního soudu ze dne 25. listopadu 2010, sp. zn. [II. ÚS 889/10](#) (prohlídka kanceláří advokáta, povinnost mlčenlivosti, zajištění telefonů a SIM karet, nahrazení souhlasu zástupce ČAK v trestním řízení, absence řádného seznámení se se zajištěnými věcmi ze strany soudu)
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 28. března 2002, sp. zn. [IV. ÚS 2/02](#) (zajištění výpočetní techniky a záznamových médií, případně jejich kopií)
- Nález Ústavního soudu ze dne 30. listopadu 1995, sp. zn. [III. ÚS 62/95](#) (vyřazení záznamů o komunikaci obhájce s klientem z trestního spisu)
- Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2015, sp. zn. [Tpjn 306/2014](#) (pojem jiné prostory, v nichž advokát vykonává advokacii, požadavek na označení listin, elektronická úložiště dat)

Zahraniční zkušenost

Ochrana komunikace mezi advokátem a klientem v rámci EU (ERA seminář); KRIMINALOMSORGEN – Norská vězeňská služba, věznice Ringerike

Východiska

- Profesionální mlčenlivost je základem důvěry mezi advokátem a klientem. Podporuje otevřenou a upřímnou komunikaci mezi klientem a jeho advokátem. Forma komunikace s klientem není rozhodující.
- Mlčenlivost slouží jednak jako prostředek / součást práva na obhajobu, zároveň ochrana komunikace mezi advokátem a klientem je součástí práva na respektování korespondence / soukromého života (byť nikoli absolutní povahy). Mlčenlivost lze pojímat jako profesní povinnost a zároveň jako právo klienta a také advokáta. Horizontální rovina: povinnost advokáta zachovávat mlčenlivost; Vertikální rovina: ochrana komunikace mezi advokátem a klientem před zásahy ze strany státu.
- Částečně odlišné pojetí ochrany důvěrnosti komunikace napříč státy (rozsah, osoby, důsledky v případě neoprávněných zásahů ze strany úřadů). Chybí jednotné unijní standardy / mezinárodní úmluva zaměřené na postavení advokátů a ochranu důvěrnosti komunikace, doplňuje judikatura ESLP a Soudního dvora Evropské unie (viz případy výše).

Záruky

- Přijetí právního rámce a naplňování požadavků v praxi ve vztahu k podmínkám vydání a obsahu soudních příkazů k prohlídkám prostor / zařízení a zajištění věcí patřících advokátovi (zejména co do jasného vymezení rozsahu a odůvodnění).
- Zajištění přítomnosti nezávislého svědka s odbornými znalosti / zástupce advokátní komory; dotčeného advokáta či zástupce advokátní kanceláře; soudce dohlížejšího na respektování vydaného soudního příkazu při samotné prohlídce.
- Přijetí jasného a podrobného právního rámce a naplňování požadavků v praxi na třídění a výběr pouze relevantních materiálů a elektronických dat pro účely vyšetřování; transparentní využívání klíčových slov – výběr slov a zapojení dotčené osoby / jejího zástupce, možnost účinného soudního přezkumu k vyloučení nerelevantních materiálů; uchovávání a další nakládání s elektronickými daty (omezení přístupu).

Jiné aspekty

- Respektování důvěrnosti privilegované komunikace u osob omezených na svobodě; rozumný důvod se domnívat, že je výsada v individuálních případech zneužívána, rozlišovat mezi otevřením zásilky (zajistit přítomnost vězně) a přečtením obsahu (zcela výjimečně), existence dalších opatření v individuálních případech (oddělení přepážkou, snímání prostoru kamerou bez pořizování zvuku)
- Existence účinných prostředků nápravy; vyloučení neoprávněně získané komunikace, kompenzace nepostačuje
- Ochrana dat třetích subjektů; kontroly prováděné ve společnostech z vlastní iniciativy a následné využití materiálů úřady

Výzvy

- Ochrana důvěrnosti komunikace v návaznosti na rostoucí přeshraniční spolupráci v rámci EU a šíření nových technologií a požadavky na cílené třídění privilegované komunikace; rostoucí počet přeshraničních řízení a řízení s nadnárodním prvkem; elektronická data jsou získána úřady v jednom státě a využita úřady v jiném bez ohledu na přísnější vnitrostátní požadavky.
- Ochrana důvěrnosti komunikace dalších právnických profesí nikoli pouze advokátů; zejména podnikoví právníci (povinnost spolupráce při vyšetřování a prevenci páčání trestné činnosti – omezená nezávislost podnikových právníků; nutné rozlišovat materiály podle vykonávané činnosti, nikoli na základě postavení zaměstnance, rozlišení manažerské náplně práce od právní činnosti).
- Předvolávání advokátů úřady za účelem podání svědecké výpovědi v souvislosti s případem klienta – riziko střetu zájmů v případě pokračování obhajoby klienta.

Tato příručka má čistě informativní povahu a neobsahuje závazný právní výklad rozsudků a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Jejich anotace, na které je v tomto dokumentu odkazováno, nejsou úředními rozhodnutími a nejsou závazné. Jsou však autorskými díly chráněnými autorským právem. Tento dokument jako celek ani jednotlivé anotace v něm obsažené proto nesmí být bez předchozího souhlasu státu reprezentovaného Ministerstvem spravedlnosti zpřístupňovány veřejnosti ani jinak užívány, zejména rozmnožovány, nad rámec volného užití dle § 30 autorského zákona a zákonných licencí dle § 31 a násl. autorského zákona.